

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 317. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515386715056/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

Men i al sin latterlighed bliver denne fortæller selvfølgelig brugt til en slags alvor, for der er oplagt at se de to hovedfigurer, fortælleren Per Spillemand og hans ven Ruricolus, som to sider af samme person. Den hårdtarbejdende landmand Blicher, som også skulle passe embede, og hvis smukke kone tyve år efter ikke besad samme tiltrækning, er Ruricolus. Men Blicher er naturligvis også det komiske »Drog« der har hovedet fuldt af sin »poetiske Skvalder«, som der står i indledningen. Fortælleren er en selvironisk figur med det stille grin som formål.

Der er en fortæller, før der er en historie, og »Ak! hvort forandret!« kan både den triste landsbydegn Morten Vinge og fantasen Per Spillemand udbryde. Det er læserens opgave at se sammenhængen og forskellen – en historie er altid meget mere end den der fortæller den.

V. Den folkelige digter

I december 1829 gik *Nordlyset* ind pga. svigtende abonnenttal, og Blicher offentliggjorde ikke noget væsentligt prosaværk før han i 1833 begyndte udgivelsen af sine samlede noveller. Disse betød imidlertid, at man for alvor opdagede ham i København. De store noveller blev rosende omtalt med undtagelse af *Silidig Opvaagnen*, som blev skammet ud af en af tidens toneangivende kritikere, Johan Nicolai Madvig, der kaldte den

indtil det smudsigste Detail udførte, aldeles æstetiske Skildring af et dobbelt Ægteskabsbrud og Horeliv.

Men alt i alt forstod det københavnske små- og storborgerskab at værdsætte disse »nationale« noveller fordi »danske Characterer, danske Sæder, saavel som danske Egne deri er skildrede troe og livligen, aldeles efter Naturens«, som den anonyme anmelder i *Dansk Litteratur-Tidende* skrev.

Den karakteristisk har Blicher sikkert sat stor pris på, for det nationale i betydningen det folkelige fællesskab lå ham på sinde. Og når udgivelsen af *Samlede Noveller* atter stabiliserede hans økonomi, kan

han omsider have følt, at hans holden fast ved sin kunstneriske drift, på trods af alle dagligdagens forhindringer, bar frugt.

Men de sidste 10-15 år af hans liv var alligevel præget af skuffelser mht. hans bestræbelser på at fremme den folkelige bevidsthed og selv være en frontfigur i denne bevægelse. I slutningen af 1830'erne begyndte han planlægningen af sine Himmelbjergmøder. Det første i 1839 skulle bidrage til »det elskede Fædrelands Gjenfødelse«. Det var ikke ham selv, men nogle studenter, der havde fået ideen, men Blicher skriver i et brev, at han agter at møde op – selv om han ikke er inviteret – og holde en tale og synges en sang for således at være med til at indstifte en tradition for en folkefest på Jyllands Himmelbjerg.

Han opfatter det første møde som en absolut succes for netop fællesskabet mellem høj og lav, ung og gammel. Der er imidlertid næppe tvivl om, at hans begejstring er noget ude af proportioner med begivenheden.

De følgende år går det op og ned med festlighederne, og Blicher selv bliver stadig mere optaget af egne, meget alvorlige økonomiske bekymringer. Allerede i 1842 deitager han for sidste gang som officiel indbyder.

Ikke desto mindre er det i disse år han skriver de historier, som, hvis han ikke havde skrevet andre, ville berettige hans status som Jyllands digter: *De tre Helligaftener* (1839) og *E Bindstouw* (1842).

Den første er en tæt, velkomponeret fortælling, der såvel i form som i indhold bestræber sig på at gengive den mundtlige fortællings særegne viden om den jyske almues sjælelige og fysiske styrke. Knud Sørensen skriver i sin Blicher-biografi *St. St. Blicher – Digter og samfundsbørger* (1984) at med novellen

faldendes en udvikling hos Blicher. Fra at være en, der skrev om almuen for den dannede læser, er han nu digteren, der skriver om folket for folket. (s. 214)

Det er rigtigt, men det er alligevel den fortælleknisk raffinerede digter, der har skrevet historien. Med sin sans for økonomi, rytme og hvilepunkter skaber han et stramt og spændende forløb ud af en simpel hændelsesrække. Mundtligheden er selvfølgelig en illusion, for det er en novelle. Martin A. Hansen beskriver i et forord til en særudgivelse af novellen (1968) Blichers kunstgreb således: